

RIKSADVOKATEN

Samtlige statsadvokatembeter, herunder Økokrim
Politimesterne

Sendes kun per e-post til postmottakene

DERES REF.:

VÅR REF.:

2016/00439-006 BIS/ggr
00

DATO:

27.11.2018

OVERSENDELSE AV POLITIDIREKTORATETS NYE ARRESTINSTRUKS MED VEILEDER

Vedlagt følger til orientering Politidirektoratets nye, sentrale instruks for bruk av politiets arrester, fastsatt og i kraft fra 9. d.m. Riksadvokaten hilser instruksens med tilhørende veileder velkommen. Instruksens hensyntar de midlertidige retningslinjene herfra i brev 24. juni 2014 om bruk av politiarrest, og forskutterer Justis- og beredskapsdepartementets forslag i høringsnotat fra juni i år til endringer i forskrift om bruk av politiarrest.

Som kjent har påtalemyndigheten ansvaret for ivaretagelsen av rettighetene til personer som pågripes og innbringes i medhold av straffeprosessloven, herunder at det løpende vurderes og påses at arrestoppholdet er forsvarlig og forholdsmessig. Instruksjonsmyndigheten i straffesaker – herunder ved pågripelser – tilligger riksadvokaten. Instruksens regulerer følgelig ikke påtalemyndighetens arbeid utover nødvendige administrative oppgaver og det som følger av behovet for samarbeid og kommunikasjon med arrestpersonalet. I instruksens pkt. 2.2 er påtalemyndighetens rolle og ansvar beskrevet.

Påtalemyndigheten bes særlig merke seg instruksens bestemmelser om besøk, samvær og mottak av personlige eiendeler og lesestoff (pkt. 10.5 – 10.7), samt pkt. 12 om tiltak for å hindre og motvirke isolasjon. Praktiseringen av disse bestemmelsene er bestemmende for omfanget av isolasjon i arrest og således virkningene av eventuell isolasjon. Bruken av isolasjon – også i arrest – skal kun benyttes der hvor det er strengt nødvendig.

Det er politiet ved arrestens vakt sjef som avgjør om besøk og samvær er praktisk gjennomførbart og forenlig med hensynet til orden og sikkerhet. Av veilederen pkt. 10.5 fremgår at det ved vurderingen av om besøk skal tillates kan legges vekt på bygningstekniske forhold og ressurs situasjonen. Besøk kan likevel ikke avskjæres med en generell henvisning til ressurser – det må foretas en konkret vurdering hvor det blant annet ses hen til hvor tyngende arrestoppholdet oppfattes å være for den enkelte arrestant.

Av betydning for spørsmålet om eventuell krenkelse av EMK artikkel 8 om retten til privatliv vil være hvordan vilkåret "praktisk gjennomførbart" tolkes og praktiseres ved avgjørelsen av anmodninger om besøk og samvær. Kontroll av praktiseringen opp mot våre folkerettslige forpliktelser vil først og fremst være en oppgave for tilsynsorganene. Det understrekes likevel at dersom påtalemyndigheten i konkrete tilfeller vurderer det slik at et avslag på anmodning om besøk eller samvær vil innebære brudd på EMK artikkel 8, noe som særlig kan tenkes dersom avslaget er begrunnet i generelle og varige praktiske hindringer for besøk og samvær, må brudd vurderes avverget ved beslutning om løslatelse begrunnet i at fortsatt opphold i arrest ikke er forsvarlig og forholdsmessig.

Dersom besøk eller samvær er aktuelt, bestemmer instruksene at påtalemyndigheten som hovedregel skal forespørres om bevisforspillelsesfare likevel er til hinder for det. I tilfeller hvor arrestanten har anmodet om besøk eller samvær, skal anmodningen, resultatet med begrunnelse og evt. samtykke fra påtalemyndigheten, fremgå av arrestjournalen.

Av pkt. 12 følger blant annet at dersom det ikke er behov for å isolere pågrepne etter straffeprosessloven, skal tiltak for å hindre isolasjon og motvirke konsekvensene vurderes i samråd mellom vakt sjef og påtalemyndighet. Videre skal vakt sjefen sørge for at påtalemyndigheten fortløpende orienteres om endringer i arrestantens helsetilstand eller andre forhold som kan ha betydning for påtalemyndighetens vurdering av om fortsatt arrestopphold er forsvarlig. Riksadvokaten understreker at "andre forhold" må omfatte negative beslutninger om besøk eller samvær, hvilket med fordel kan presiseres i lokal instruks.

Det er viktig at henvendelser fra vakt sjefen skjer til rett person i påtalemyndigheten. I det enkelte politidistrikt bør det klargjøres hvem dette er – normalt påtaleansvarlig, evt. jourhavende jurist ved førstnevntes fravær.

Instruksene tydeliggjør kravene til journalføring og innebærer bedre notoritet om arrestoppholdet. Det understrekes herfra at nøyaktige nedtegnelser, herunder av tidspunktet for anmodninger og beslutninger, er viktig blant annet for å kunne beregne isolasjonsfradraget korrekt, jf. straffeloven § 83 annet ledd.

Riksadvokaten ber politimesterne i egenskap av lokal påtalemyndighet følge opp ovennevnte. Statsadvokatene bes gjennom dialogen med politidistriktene om å holde seg orientert om rutinene for og praktiseringen av regelverket for bruk av arrest, likevel slik at dette må avstemmes med tilsynsutvalgets sentrale (regionale) tilsyn, jf. arrestforskriften § 4-2.

Tor-Aksel Busch
(sign)

Birgitte Istad
statsadvokat
(sign)

Vedlegg

Gjenpart:

1. Politidirektoratet (uten vedlegg) per e-post til postmottaket
2. Sjefen for Kripos (uten vedlegg) per e-post til postmottaket
3. Politiets sikkerhetstjeneste (med vedlegg) per e-post til postmottaket